

سه شنبه ۴ اردیبهشت ۱۴۰۳ | ۱۶ صفحه | ۱۰ هزار تومان | دوره سوم | سال سوم | شماره ۴۸۹
www.hammihaonline.ir

در يك قدمی شکست هستیم

مقاله‌ای از **یووال نوح هراری** مورخ مشهور اسرائیلی

در نقد سیاست‌های نتانیاهاو

صفحه ۶ و ۷

گزارش اقتصاد

بودجه نهادهای دینی

در ۹ ماهه سال گذشته بیشتر از ۶۲ درصد

از بودجه نهادهای دینی تخصیص پیدا کرد/ صفحه ۱۰ و ۱۱

حذف کودکان مهاجر

روایت **زهرا جعفرزاده** از وضعیت سلامت کودکان غیرایرانی

در طرح جدید وزارت بهداشت

صفحه ۱۲ و ۱۳

ز ذره ذره و جودش ترانه برخیزد

یادداشت‌هایی درباره **بیژن ترقی** در پانزدهمین سال خاموشی‌اش

روایت اژه‌ای از جلسه بارئسی برای بازگرداندن گشت ارشاد پس از اعتراضات ۱۴۰۱

گفتارمقامات/ ۴

مسئولیت بپذیرید

اظهارات دیروز رئیس قوه قضائیه درباره احیای گشت ارشاد، شنیده‌ها و روایت‌ها مبنی بر نقش و مسئولیت رئیس جمهور و دولت سیزدهم در این باره را تأیید کرد. غلامحسین معنسی از اهالی در اظهارات خود، از برگزاری جلسه‌ای با سیدابراهیم رئیسی در اواخر سال ۱۴۰۱ و پس از فروکش کردن نسبی اعتراضات و ناآرامی‌های خیابانی خبر داد که در آن، دو طرف بر اجرای آنچه «قانون عفاف و حجاب» خوانده می‌شود، تأکید کرده‌اند و از جمله فعال شدن مجدد گشت‌های پلیس (فراجا) را مورد تأکید قرار داده‌اند. در اینجا، بحث بر سر این نیست که تصمیم سران قوه قضائیه و مجریه در آن مقطع و پس از آن درست بوده یا نه و چه نسبتی با واقعیات جامعه ایران به‌ویژه نسل جوان و نیروهای تغییر خواه دارد. مجموعه تحلیل‌ها و گفتارهایی که از همان مقطع از سوی جامعه‌شناسان، روشنفکران، آسیب‌شناسان، روان‌شناسان، روان‌پزشکان و حتی برخی فقها و عالمان دین و طلاب حوزوی منتشر شده، نشانگر این واقعیت است که برخورد پلیسی با امر اجتماعی، حاصلی بیش از کوفتن آب در هواست و آزمون دوباره آزموده شکست خورده پیشین و بازگرداندن ون‌های پلیس به خیابان‌ها و مأموریت تذکر دادن با عوامل مترو و تغییر مسئولیت آنها از نیروی نظم‌آفرین به بسترسازی بی‌ثباتی و درگیری در خیابان و معابر عمومی، نتیجه‌ای به همراه نخواهد داشت. در واقع تصمیم سران دو قوه در آخرین روزهای سال ۱۴۰۱ بیش از آنکه مبتنی بر مسئولیت‌پذیری آنان باشد، نشانگر ضعف یا ناتوانی دو مقام ارشد کشور در اتخاذ راهبرد مواجهه با جامعه است که بیش از هر چیز نوعی رفع تکلیف را نمایان می‌سازد.

محمدجواد روح
سردبیر

اما فارغ از این بحث، نکته قابل تأمل در اظهارات دیروز رئیس قوه قضائیه این است که وی با صراحت، رئیس قوه مجریه و مجموعه دولت را به مسئولیت‌پذیری می‌خواند و نشان می‌دهد همتای پیشین او که سه سال است با شعار و ادعای «مقابله با سرچشمه فساد» قوه قضائیه را رها کرده و به صدر دولت نشسته است و دستاوردی همچون فساد ۳/۷ میلیارد دلاری به جای گذاشته، حتی در این مسیر هم مسئولیت‌پذیر نیست که پای تصمیم درست یا نادرست مشترک خود با رئیس قوه قضائیه برای احیای گشت ارشاد بایستد و به تعبیر غلامحسین معنسی از اهالی، بازی «کی بود، کی بود، من نبودم!» راه انداخته است.

این مشی و رویکرد در نزد سیدابراهیم رئیسی البته تاژگی ندارد. همین اواخر حسن روحانی، جانشین کنونی خود را یادآور شد که در حوادث آبان ۱۳۹۸، مصوبه افزایش قیمت بنزین تنها خواست دولت نبوده و در جلسه سران سه قوه (با حضور حسن روحانی، سیدابراهیم رئیسی و محمدباقر قالیباف) به تصویب رسیده است که در ادامه، رهبری حمایت خود را از آن اعلام کردند. رئیسی البته نه صرفاً در مواردی که در اتخاذ تصمیمات با دیگر سران قوا اشریک بوده، می‌کوشد توپ را به زمین دولت قبل یا دستگاه‌ها و قوای خارج از دولت کنونی بیاندازد، بلکه در مورد شعارها و وعده‌هایی که شخص وی در ایام تبلیغات انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۹۶ و ۱۴۰۰ مطرح کرده و مقابل دوربین، مردم را به رای دادن به خود برای تحقق آن وعده‌ها فرا خوانده است نیز کمترین مسئولیت‌پذیری را نشان می‌دهد و با گذشت سه سال از عمر دولت، یا آن ادعاها و شعارها را بایگانی کرده است و یا همچنان مدعی هستند بقایای دولت قبل یا لیبرال‌ها و نفوذی‌ها در بدنه اجرایی کشور، مانع از تحقق آنها شده است و به این بهانه نیز، هزارچندماهی به تغییرات و پاکسازی و حذف اندک کارشناسان و مدیران باسابقه می‌پردازند و اندک مناصب باقیمانده را به «تندرورها» و «بی‌ترمه‌ها» می‌سپارند. طبیعی است خروجی این روند که با نتایج انتخابات مجلس دوازدهم در تهران و کلانشهرها تشدید نیز شده است، تدریجی‌های بیشتر و گاه اتخاذ خشونت در قبال نیروهای مقاومت سیاسی و اجتماعی است؛ امری که در روند احیای گشت ارشاد بارزتر از همیشه دیده می‌شود. نکته قابل تأمل آن است که رئیس جمهوری و دولت نه‌تنها مسئولیت تصمیم خود در اواخر سال ۱۴۰۱ و اقدامات مجموعه وزارت کشور و دیگر ارکان ذریبط را نمی‌پذیرند، بلکه شبکه‌های اجتماعی همسو با دولت با فضاسازی تبلیغاتی و حملاتی گسترده همچون «اینا» و «روزنامه‌های حامی تندروها همچون «کیهان» کار را به جایی رسانده‌اند که اعضای دفتر رهبری را تکذیب و تخریب می‌کنند و حاضر نیستند بپذیرند عامل اصلی این «بی‌قاعدگی‌ها»، دولت و حامیان تندرو آن هستند.

بررسی سفر رئیس جمهوری به پاکستان در میان تنش‌های منطقه

راحتی خیال از مرز شرقی؟

ایران وعده داد که در زمینه امنیت مرزی اقدامات بیشتری انجام دهد. دو کشور زمینه فعالیت مشترک اقتصادی زیادی نیز دارند. ایران در نزدیکی مرز پاکستان دارای بندر و دسترسی به آب‌های آزاد بین‌المللی بوده و پاکستان نیز از طریق بندر کراچی ظرفیت بالایی برای ترانزیت کالا دارد.

ادامه در صفحه ۲

کنترل شد و افزایش پیدا نکرد. امنیت مرز مشترک تهران و پاکستان به همکاری دو طرف نیاز دارد. ۹۰۹ کیلومتر مرز مشترک از یک طرف به منطقه سیستان و بلوچستان در ایران و از سوی دیگر به منطقه بلوچستان پاکستان می‌رسد که هر دو طرف نسبت به مساله امنیت آن نگرانی‌های زیادی دارند. پس از تحولات دی‌ماه ۱۴۰۲، پاکستان به

ایران از خود نشان داده است. حتی روابط میان دو کشور که پس از حمله تروریست‌های جیش‌العدل در دی‌ماه سال گذشته، پاسخ نظامی ایران در خاک پاکستان و پاسخ متقابل اسلام‌آباد برای مدت کوتاهی متشنج شده بود، با سرعت به حالت عادی بازگشت. به رغم این که تنش‌های دیپلماتیک میان دو طرف به وجود آمد، اما تنش در همین سطح

گروه **خبر / مهرشاد ایمانی**: رئیس‌جمهور کشورمان روز گذشته وارد اسلام‌آباد شد. دیدار اخیر سیدابراهیم رئیسی از پاکستان، نخستین سفر رئیس دولت سیزدهم به این کشور است و با توجه به تحولات اخیر در شرق و جنوب‌شرق کشور، از اهمیت بالایی برخوردار است. دولت پاکستان طی سال‌های اخیر هماهنگی و همراهی بالایی با

محمدجواد روح، سردبیر روزنامه هم‌میهن، و کیم منجینی، رئیس‌کنونی انجمن صنفی روزنامه‌نگاران تهران در تحریریه روزنامه «عکس» تهران مه‌ی

شکستن بال دوم اصلاحات

بازخوانی توقیف دسته‌جمعی مطبوعات در اردیبهشت ۱۳۷۹ و مواضع مدیران روزنامه‌های بسته شده علیه اسرائیل

تاریخ سیاست/ ۵ و ۶

سرمقاله

تجربه یک توقیف

وضعیت امروز رسانه‌های کشور در مقایسه باسال ۱۳۷۹ چگونه است؟ با قاطعیت می‌توان گفت که در سال ۱۳۷۹، مرجعیت رسانه‌ای کشور به‌طور کامل و بالای ۹۵ درصد در داخل کشور بود. مهمترین رسانه کشور صدواسیما بود، در کنار آن خبرگزاری‌های دارای مجوز، فعالیت گسترده‌ای می‌کردند. در مرحله سوم مطبوعات، به‌ویژه روزنامه‌ها حضور جدی داشتند که فضای اصلی آن در اختیار مطبوعات اصلاح‌طلب بود.

ادامه در صفحه ۲

در جریان جنگ‌های عراق و افغانستان شاهد این تفاوت نتایج در کوتاه‌مدت و میان‌مدت بودیم. توقیف فله‌ای مطبوعات، نشان داد که زبان کوتاه‌مدت آن اقدام، در ابتدا متوجه اصلاح‌طلبان شد، ولی در میان‌مدت و بلندمدت نظام رسانه‌ای کشور که یکی از مهمترین ارکان امنیت آن است، دچار چنان اختلالی شد که دیگر بعید است بتواند آن را جبران کند.

کشورهای آغازگر جنگ در ابتدا پیروز می‌شوند و پیشروی می‌کنند ولی در میان‌مدت و بلندمدت شکست می‌خورند. بنابراین نظام‌های سیاسی توسعه‌یافته می‌کوشند که به اثرات میان‌مدت و بلندمدت نیز توجه کنند و به نتایج کوتاه‌مدت بسنده ننمایند. با این حال حتی این کشورها نیز در این ارزیابی‌ها دچار مشکل و خطا می‌شوند. همچنان که

۲۴ سال پیش مجموعه‌ای از مطبوعات اصلاح‌طلب توقیف شدند. به‌طور طبیعی این اقدام مطابق قوانین موجود توجیه‌پذیر نبود. شاید هم برای بستن این روزنامه‌ها کاری جز این نمی‌توانستند انجام دهند ولی اکنون پس از گذشت ربع قرن، می‌توان ارزیابی دقیق‌تری از نتایج آن اقدام سیاسی به دست آورد. به‌طور کلی هر اقدام سیاسی و اجتماعی برحسب اهمیت آن دارای آثار کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت است. این سه اثر لزوماً همسو نیستند. این مسئله را در جنگ‌ها هم می‌توان دید که برخی